

зуються одночасно. Різні за характером, складністю, унікальністю, ступенем ризикованості ці проекти потребують різних виконавців залежно від їх сфер професійної експертизи, досвіду у роботі та вирішенні нестандартних ситуацій, компетенцій у суміжних сферах діяльності, що зумовлюються вимогами конкретного проекту.

4. Система кодування проектів (надання проекту певного коду або шифру), як правило, передбачає відображення категорій проектів у присвоєних їм кодах/шифрах. Це упорядковує інформаційні потоки, пов'язані з реєстрацією, моніторингом та оцінюванням результатів проекту, спрощує комунікації між задіяними підрозділами тощо. Як показує практика, в більшості українських компаній навіть відсутній реєстр проектів, що не дозволяє керівництву усвідомлювати масштаби проектної діяльності, приймати зважені рішення щодо ініціації нових проектів, моніторити ситуацію у всіх проектах, що ведуться одночасно, оцінювати їх статус і очікувані результати. Наслідком такої ситуації є перевантаженість ресурсів, неможливість ефективного виконання усіх ініційованих проектів, поступове «вмирання» або тимчасове припинення частини з них і, у підсумку, втрата значних коштів і зниження мотивації співробітників до участі у проектах.

5. Категоризація проектів впливає на вибір джерел фінансування та відображена у коді проекту, допомагає побудувати прозору та дієву систему обліку витрат по проекту. Це означає, що за рішенням компанії частина проектів (як правило, типових, що підтримують операційну діяльність компанії та здійснюються силами одного функціонального підрозділу — участь у щорічних галузевих виставках, проведення презентацій, промо-заходів тощо), може фінансуватись за рахунок коштів поточних бюджетів відповідних структурних одиниць, інші проекти — за рахунок інвестиційного бюджету підприємства. Декомпозиція коду проекту по окремих завданнях і групах виконавців використовується для ведення обліку їх фактичних витрат з подальшим контролем та аналізом відхилень.

Усвідомлення необхідності та запровадження на підприємствах системи категоризації проектів дозволяють, з одного боку, вирішувати означені вище проблеми, а з іншого — потребують визначення певних категорій проектів компанії за обраними критеріями (стратегічне значення, пріоритетність, масштаби вигід, що очікуються від проекту, терміновість реалізації, унікальність тощо), розробки та запровадження прозорої системи відбору та категоризації проектів, що попали в портфель компанії.

УДК 330.34:669(477)

svitbesarab@gmail.com

Бесараб Світлана Олексіївна
здобувач кафедри економіки підприємства
КНЕУ, Україна

Besarab Svitlana O.
competitor of the department of economics
of enterprise, Kyiv National Economic University,
Ukraine

СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВ МЕТАЛУРГІЙНОЇ ГАЛУЗІ УКРАЇНИ

MODERN TRENDS IN METALLURGICAL COMPANIES IN UKRAINE

Анотація. Присвячено аналізу сучасного стану вітчизняних металургійних підприємств, їх місця в економіці країни та перспектив подальшого розвитку. Аналіз здійснюється з урахуванням сучасних тенденцій світової металургії, їх впливу на вітчизняну металургійну галузь і фактичного стану самих підприємств. Особливу увагу в статті приділяється питанням консолідації металургійних компаній як реального механізму зниження негативних наслідків кризи на світовому ринку, а також проблемам внутрішнього споживання вітчизняної металопродукції.

Ключові слова: металургія, металургійні підприємства, сучасний стан, перспективи розвитку.

Summary. This article analyzes the current state of domestic steel companies, their place in the economy and prospects for further development. The analysis carried out in accordance with modern trends in the global industry, their impact on domestic steel industry and the actual state enterprises themselves. Special attention is paid to Article consolidation of steel companies as a mechanism of reducing the negative effects of the crisis on the world market and domestic problems of domestic consumption of steel products.

Keywords: metallurgy, steel industry, current status, development prospects.

Сучасний стан вітчизняних металургійних компаній характеризується значною техніко-технологічною відсталістю, високою енерго- і ресурсомісткістю виробництва, значним екологічним навантаженням на довкілля. При цьому в зоні найвищих фінансово-економічних потрясінь опинилися великі та середні металургійні підприємства, які є основою металургійного комплексу України.

Особлива значущість металургії пов'язана з багатьма факторами, що визначають її ключові позиції та роль в економіці країни. Найважливішим з них є те, що українська металургія одна з небагатьох в світі, яка базується на власних ресурсах, які включають значні власні запаси залізної і марганцевої руд, коксівного вугілля, флюсів, вогнетривких глин та інших мінеральних ресурсів. У числі найбільших підприємств знаходяться 19 металургійних підприємств, 12 трубних заводів, більше 20 метизних підприємств, а також понад 100 підприємств з переробки металобрухту та відходів. Частка металургійної галузі в основних фондах промисловості становить близько 14 %, а кількість працюючих — близько 10 % від загального числа, зайнятих у промисловості.

В останні роки металургійні підприємства країни поставляли на світовий ринок до 85 % виробленої продукції, що зумовило суттєву залежність металургійного комплексу України від ситуації на світовому ринку чорних металів, де останнім часом спостерігається перерозподіл сил між основними гравцями світового ринку, що зумовлює зміну напрямків потоків сировини і готової продукції, різке зростання цін на залізорудну сировину і кокс, значне зростання транспортної та енергетичної складової у собівартості готової продукції, скорочення виробництва на підприємствах США і Європи через дефіцит і дорожнечу сировини, зростання впливу Азійського регіону.

На тлі характерного для сучасного світового ринку металопродукції перевищення пропозиції над попитом українським металургійним компаніям дуже складно конкурувати з провідними світовими металургійними гігантами. Виробничі потужності українських металургійних підприємств, що залишилися в спадок від Радянського Союзу, забезпечили Україні позиції одного із значущих гравців на світовому ринку металопродукції, що входить до топ 10 світових лідерів з виробництва чавуну і сталі. Проте дві найжорстокіші кризи в середині 90-х років минулого століття і 2008—2009 рр. негативно вплинули на металургійну галузь України, суттєво знизивши обсяги її виробництва. Крім того останнім часом дана галузь опинилася в центрі зовнішніх і внутрішніх політичних процесів, які набули цілком самостійного значення, а неможливість їх позитивного врегулювання тільки погіршують стан вітчизняної металургії. Вихід з цих криз і процесів супроводжується зниженням обсягів виробництва та неспроможністю вітчизняних підприємств досягти своїх докризових показників.

Тільки за останні дев'ять років (2007—2015 рр.) скорочення основних видів металургійної продукції досягло 37,3 % по сталі, 30 % по чавуну, 41,6 % по прокату готових чорних металів. Таким чином, протягом останніх восьми років Україна щорічно втрачала понад 2 млн т сталі і понад 1 млн т чавуну та прокату, знижуючи рентабельність вітчизняних металургійних підприємств практично вдвічі.

Проте не тільки світова економічна криза та політична ситуація в Україні, призвели до негативних тенденцій у розвитку металургійної галузі та її підприємств. Сучасний стан останніх характеризується значною техніко-технологічною відсталістю, високою енерго- і ресурсомісткістю виробництва, значним екологічним навантаженням на довкілля, оскільки основні виробничі потужності провідних підприємств металургійної галузі були спроектовані і побудовані ще в 70-ті роки і раніше, а подальший розвиток виробництва здійснювався, в основному, за рахунок збільшення завантаження існуючих потужностей. Отже, зростання виробництва досягалося без істотної модернізації промислово-виробничих фондів.

Проте найголовнішою проблемою вітчизняної металургії є відсутність внутрішнього ринку, успадкована ще з радянських часів, коли чорна металургія УСРР створювалася і працювала задля забезпечення сусідніх республік рядовою сталлю. Наслідком цього стала значна експортна складова металургійної галузі незалежної України, яка досягає близько 86,9 % від виробленої металопродукції.

Така політика внутрішнього споживання металопродукції, зважена на економічну нестабільність у країні та скорочення потреб будівництва і машинобудування як основних споживачів вітчизняного прокату, спровокувала ще більше зменшення внутрішнього споживання металу. Тільки за 2007—2014 рр. обсяги видимого споживання металопродукції скоротилися удвічі (з 8,1 млн т у 2007 р. до 4,3 млн т у 2014 р.), склавши всього 0,3 % світових показників.

Вузкість внутрішнього ринку створила умови експортної орієнтації вітчизняних металургійних підприємств, які сьогодні забезпечують близько 20 % валютних надходжень в Україну (проти 40 % у 2009 р.), а намагання вітчизняних металургійних підприємств продовжувати нарощувати експорт металопродукції протягом останніх років не увінчалися успіхом через активізацію Китаю в Азійському регіоні і Туреччини на Близькому Сході.

Висока експортна складова металургійної галузі України і її залежність від кон'юнктури світового ринку ускладнюється слабким становищем вітчизняних металургійних підпри-

емств, більшість з яких в умовах нинішньої світової кризи опинилися на межі виживання. В зоні найвищих фінансово-економічних потрясінь опинилися великі і середні металургійні підприємства, які є основою металургійного комплексу України, що формують близько 98 % фінансового результату галузі та потребують подальшого економічного розвитку на умовах активізації їх інвестиційної діяльності.

Література

1. Українська металургія: сучасні виклики та перспективи розвитку: монографія / Амоша О.І., Большаков В.І., Мінаєв О.А., Залознова Ю.С., Збаразська Л.О., Макогон Ю.В. — Д: НАН України, Інститут економіки промисловості, 2013. — 114 с.
2. Офіційний сайт об'єднання підприємств «Металургпром» [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://metallurgprom.org>
3. Всесвітня асоціація сталі (World Steel Association) [Електронний ресурс] — Режим доступу: <https://www.worldsteel.org>
4. Офіційний сайт Метінвест [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://www.metinvestholding.com>
5. Державна служба статистики України — Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua>

УДК 338.432(477):631.544.4

sla-chayka@yandex.ru

Чайка Вячеслав Олександрович,
аспірант кафедри економіки і
менеджменту агробізнесу
ДВНЗ «Київський національний
економічний університет
імені Вадима Гетьмана»

Chaika Viacheslav O.,
graduate student of the Economics
and Management Agribusiness department
SHEI «Kyiv National Economic University
named after Vadym Hetman»

ПОТЕНЦІАЛ І РОЗВИТОК ВІТЧИЗНЯНОГО ТЕПЛИЧНОГО ГОСПОДАРСТВА

POTENTIAL AND DEVELOPMENT OF NATIONAL GREENHOUSE ECONOMY

Анотація. Метою написання тез є з'ясування масштабів потенціалу та визначення напрямків розвитку підприємств галузі овочівництва закритого ґрунту в Україні. Проведений змістовний аналіз його стану та чітко окреслені перспективи розвитку за формою закритого ґрунту та за формою господарювання в галузі.

Ключові слова: ефективність, економічний потенціал, потенціал підприємства, економічний розвиток, розвиток підприємства, сільськогосподарське підприємство, тепличне господарство.

Summary. The thesis aims to ascertain the extent of potential and to define the directions of greenhouse vegetable growing industry in Ukraine. A profound analysis of the greenhouse vegetable growing condition is conducted. The development prospects of the greenhouse vegetable growing industry in form of a greenhouse and in form of management are clearly defined.

Key words: efficiency, economic potential, the potential of enterprises, economic development, enterprise development, agricultural enterprises, greenhouses.

Вітчизняне тепличне господарство відображає реальну картину агропромислового комплексу України в цілому та тепличної галузі зокрема. Кожне функціонуюче чи новоутворене українське підприємство з виробництва овочів закритого ґрунту просуває галузь усе ближче до досягнення її надмети: дати можливість українським споживачам споживати овочі вітчизняного виробництва протягом всього року. Визначення для кожного тепличного комбінату мети саме в такому формулюванні одночасно підносить тепличну галузь до рівня пріоритетних в агропромисловому комплексі та таких, що забезпечують продовольчу безпеку держави.

Вважається важкою і невдячною справою оцінювати потенціал сільського господарства України, масштаби та напрямки самореалізації в якому є незвіданими. Водночас, спробуємо оцінити потенціал вітчизняного тепличного сектора, та з'ясувати, що стоїть на шляху його втілення у реальність. Так, ще донедавна вважалося, що тепличний сектор має вражаючий потенціал. Це була одна з найперспективніших сфер бізнесу в аграрному секторі України. Галузь, яка приваблювала швидкими термінами окупності навіть в умовах середньої рентабельності виробництва. Детальніше зі зміною загальних площ, валового збору та урожайності тепличних овочів протягом 2010—2015 років можна ознайомитися в табл. 1.